

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETESEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr., minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és osanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az egyházpolitikai viták folyama alatt az országgyűlési tárgyalásokról részletes és tárgyilagos tudósításokat közöl Budapestre érkező táviratok alapján az

„ARADI KÖZLÖNY.”

Lapunkból a közönség már a kora regge-
li órákban kimerítő tudósításokat olvashat a
nagyfontosságú, óriási elvi harcokról, melynél
nagyobb és jelentősebb, az ország köz-
ügyeire kihatóbbat, 1867 óta a magyar tör-
vényhozás nem vívott.

Az „Aradi Közlöny” csaknem egy
teljes nappal megelőzi távirati
tudósításait az összes fővárosi lapokat, a me-
lyek késő délután érkeznek Aradra, míg az „Aradi
Közlöny”-ből már kora reggel értesülhet a
közönség mindama nagy érdeklődő s ország-
szerte feszült kíváncsisággal várt vitákról és
eredményekről, a melyek előző nap a parla-
mentben történnek.

Előfizetéseket elfogadunk bármely naptól
kezdve.

Az előfizetési feltételek lapunk homlok-
zatán olvashatók.

Fel Budapestre!

— Arad a liberális nagygyűlésen —

Arad, február 26.

Aradváros liberális szellemű polgár-
sága, mintha egy szív, egy lélek volna,
párt- és felekezeti különbség nélkül mon-
dotta ki tegnap azt a szép határozatot,
hogy impozáns módon vesz részt azon
nagyarányu mozgalomban, mely a Buda-
pesten, márczius hó 4-én tartandó ország-
gyűlésen fog kifejezést adni annak,
hogy helyesli a kormány egyházpolitikáját
és tárgyalás alatt lévő reformjavaslatait.

A felutazás részleteinek megbeszélé-
sére Vásárhelyi Béla elnökle mellett né-
pes értekezlet folyt le vasárnap délután a
városháza közgyűlési termében. Zugó él-
jenzéssel és helyesléssel mondták ki az
ott összetömörült polgárok, hogy felutaz-
nak Budapestre és részt kívánnak venni
a haza javának, boldogulásának előmoz-
dítása céljából tartandó eme országos
gyűlésen.

Arad minden nemes, hazafias ügyben
az elsők közt szokott sorompóba lépni.
Különösen most kell, hogy Arad fennen lo-
bogtassa a hazafiasság tündöklő zászlóját
s ismervé a mi lelkesedni tudó polgársá-
gunkat, egy perczig sem kételkedhetünk
abban, hogy Arad nevéhez méltó módon
lesz képviselve a liberális reformok mel-
lett demonstráló mozgalmon.

Altalános helyesléssel találkozott az
értekezleten Boros. Beni orsz. gyűl. kép-

viselő azon kijelentése hogy az államva-
sutak igazgatósága a liberális nagygyű-
lésre felutazó vidéki deputációnak *semmi*
néven nevezendő kedvezményt nem szándéko-
zik adni. Megértették ebből a polgárok a
kormány nemes intenczióját, a mely a
látszatát is szigorúan kerülni ohajtja an-
nak, mintha az utazási költségek mérséklé-
se által be akarna folyni abba, hogy e
réven a vidék minél tömegesebben le-
gyen képviselve az ő reformjavaslatai
mellett demonstráló mozgalomban. Ezért
helyeselték annyira Arad liberális polgá-
rai a képviselő kijelentését s ezért tört
ki egyhangulag az újabb határozat mo-
raja.

— Felutazunk a saját költségünkön!
Nem riadunk vissza az anyagi áldozat-
tól, mikor az ország jövő boldogulásá-
ról, előhaladásáról van szó! . . .

Tudnivaló, hogy 3—400 jelentkező ese-
tén bármely vasúttársulat hajlandó külön
vonatot állítani össze. Ha a márczius 4-ki
nagygyűlésre 3—400-an jelentkeznek Arad-
ról és a megyéből, mi is kapunk külön-
vonatot, melynek költsége akkor is fedez-
ve lesz, ha a 3—400 felutazni akaró csak
fél menetjegyárát fizet. Ez esetben tehát
lehetővé van téve, hogy a liberális nagy-
gyűlésen azok is részt vehessenek, kik
nagyobb pénz-áldozatra nem képesek.
Ugy vagyunk értesülve, hogy a mondott
számu jelentkezés esetében egy oda és
vissza szóló II. osztályu jegy 5 frt 80
krba, egy III. osztályu 4 frtba kerül. A
visszautazás két-három nap múlva is tör-
ténhetik, bármely vonattal, eltekintve ter-
mészetesen a gyorsvonatoktól.

Az értekezlet rögtön összeállított egy
bizottságot, mely a városháza emeleti kis-
termében minden délelőtt 11-órakor ülésezik.
Ez a bizottság szíves készséggel nyújt
felvilágosítást a nálá levő ikeken jelente-
zéseket elfogad.

A ki a különvonattal — mely való-
színűleg vasárnap márczius 4-én reggel
indul s délbén már a fővárosban van —
fel akar utazni, jelentkezék csütörtökig
akár az említett bizottságnál, akár azon
lelkes polgároknál, kiknél a bizottság alá-
írási ikeket deponált.

Egy aláírási iv az „Aradi Közlöny”
szerkesztőségében is rendelkezésére áll a
liberális érzelmű polgárságnak.

Fel tehát! Jelentkezzünk csütörtökig
minél nagyobb számban s mutassuk meg,
hogy Aradváros és Aradmegye közönsé-
ge, mint minden hazafias ügyben, most
is az első!

A tegnapi értekezletről saját külön tudó-
sitónk az alábbiakban számol be:

A gyűlésen megjelent Arad város intelli-
gens polgársága csaknem teljes számban. A
közgyűlésnek jól ismert terme zsúfolásig meg-
telt, sőt a karzatokon is mutatkoztak érdek-
lődők.

Névsort jelen esetben nem adunk, mert
az értekezleten, kevés kivétellel azok voltak,
kik az Aradon tartott nagygyűlés alkalmával
már megnyilatkoztak.

Vásárhelyi Béla kevéssel négy óra után
elfoglalta az elnöki széket a következő meg-
nyitóval: Az egész országban óriási nagy
mozgalom indult meg a Budapestén márczius
hó 4-én tartandó vallás és pártkülömbőség
nélküli nagygyűlés manifesztációjára.

Minden vidék töle telhetőleg részt kíván
venni ebben a nagy — hogy úgy mondjam
— tüntetésben, és azt hiszem, hogy mi, Arad
város és Arad megye közvéleményeinek fe-
leltünk meg midőn ezt az értekezletet össze-
hívtuk, és oda hatni iparkodunk, hogy ez a
város és ez a megye részt vegyen az ország-
gyűlés ünnepélyességén, s hozzájárul-
jon azáltal, hogy minél nagyobb számban
jelenik meg azon.

Feltesleges azt fejtgetni, hogy ezek a li-
berális eszmék áthatnak mindnyájunkat, és
hogy reméljük miszerint az ügy, mely ért ed-
dig küzdöttünk és küzdeni fogunk, diadalra
jut. Egyelőre annyi tenivalónk van, hogy a
polgárokat részvételre szólítsuk fel. Felkérem
E. Illés urat, tegyen a dologra vonatkozólag
előterjeszt. (Eljenzés.)

Edvi Illés László: Tisztelt értekezlet! Azt
hiszem, hogy tárt kapukat döngetnék akkor,
ha annak a kérdésnek elemzésébe akarnék
bocsátkozni, hogy a liberális elvek megvalósi-
tása érdekében foglaljuk-e állást avagysem?

Még fülünkbe cseng a polgárság elhangzott
lelkes eljenzése, melynek egyöntetűségéből
kihanganak a közakarattal meghozott rezolu-
ció szavai, s azt hiszen, hogy midőn az or-
szágos liberális gyűlést rendező központi bizott-
ság hozzánk meghívót intézett, nem tévesztet-
te el a címet. Tudta, hogy kihez fordul,
tudta, hogy felhívása visszhangra fog találni.

Budapesten párt és felekezet-külömbőség
nélkül alakult egy bizottság, ez tekintettel a
híresztelésekre, melyeket a reformok ellenzői
az ország minden részében tartott gyűlések-
kel szemben terjesztenek, szükségesnek tartja,
hogy a liberális közvélemény nyilatkozzék
meg az ország szívében is oly impozánsan és
méltóságteljesen, amint hogy ez ügyben meg
kell nyilatkoznia.

E célból az a megállapodás történt, hogy
most, midőn a kérdések megoldása szönyegen
van, midőn a liberális Magyarország kibonta-
kozik a közbeeső állapotok zűréből, vonuljon
fel a nemzet maga az ország szívébe és ott
adjon hatalmas módon kifejezést politikai hit-
vallásának, s ez nem tévesztheti el hatását a
törvényhozás ama tagjaira sem, kik ma még
ingadoznak. (Élénk helyeslés.)

Ezokból jövő hó negyedikén Budapestén
nagygyűlést fognak tartani.

A mozgalom, mely a nagygyűlés megtar-
tása érdekében megindult, időközben oly ará-
nyokat öltött, hogy a nagygyűlés a kiállítás
ipar-csarnokban fog megtartatni, s ide a pol-
gárság a Gizella-térről fog felvonulni, városok
szerint, jelvényekkel, oly módon, hogy a né-

zók is láthassák, miszerint a tüntetésszerű megnyilatkozást nem pénz, de az igaz lelkesedés csinálta.

Ezért intéztek felhívást Arad város polgárságához is, valljon nem tartja-e szükségesnek, hogy azon a nagy-gyűlésen Arad városa, mely itthon már fényesen megnyilatkozott, kifejezte elveit, ott fenn is elfoglalja méltó helyét.

Mi, az előkészítő bizottság — abban a hitben voltunk, hogy a megkérdetetés szükséges volt, és a meggyőződésünk, hogy akik a multkor megteremtették az aradi nagygyűlést, ismét tömörülni fognak s ez eredményezi majd, hogy nem kisebb küldöttség megy fel a fővárosba, de száz és száz polgár, kik nek mindegyike emelni fogja az ünnep méltóságát.

Mi felkértük B o r o s Beni orsz. képviselő urat, (Eljenzés.) tegyen lépéseket arra nézve, hogy árkedezmény, avagy külön vonat előállítását által a felrándulók kisebb anyagi áldozat mellett is megjárassák az utat.

Mielőtt B o r o s Beni urat felkérném, hogy nyilatkozzék, kérem a polgártársakat, hogy az ügyet magukévá tevén (felkarolván) győzelemre vezérelni segítsék. (Eljenzés.)

B o r o s Beni: Szinte sajnálom, hogy át kellennem a szót; szerettem volna, ha a szónok vezet továbbra is az ügyet a gyűlés előtt. De miután felkért, hogy a száraz anyagi dolgokról adjak felvilágosítást — megteszem.

Az előkészítő bizottság felkérésének szívesen engedtem, s utána jártam, hogy egy olcsó külön vonattal lehetségesse váljék, miszerint a polgárok kedvezőbb anyagi feltételek mellett juthassanak a fővárosba.

Felkerestem a magyar államvasutak elnökségét, de sajnálattal kell jelentenem, hogy kellő eredményeket nem tudtam elérni.

A mi kormányunk oly ideális álláspontra helyezkedett és kijelentette, hogy a jelenlegi tüntetésre semminemű kedvezményt nem ad. (Helyeslés.)

Igy nem marad más hátra, mint hogy magunk segítsünk magunkon. Ennélfogva az előkészítő bizottság abban a nézetben volt, hogy a tisztelt polgártársak egy nagy értekezletre összehivatván, igyekezzenek módot találni, mikép lehetne nagyobb anyagi megteremtés nélkül a fővárosba vinni, azoknak egy imponáns csapatát, kik a liberális eszméket hazafias lelkesedéssel felkarolják.

A felránduláshoz szükséges külön vonat azért meglesz és pedig úgy, hogy a jelentkezők az utat félárban tehetik meg. Am ezt az eredményt csak saját áldozatkészségünk után mutathatjuk fel.

Az eddigi megbeszélések szerint ismétlem, megbeszélések szerint, még ez nem bizonyos, a különvonat jövő vasárnap reggel hat órakor indul Aradról, s délelőtt érkezik a fővárosba.

Két órákor veszi kezdetét a felvonulás a gyűlés színhelyére. A visszautazás három-négy napon belül bármely személy vonattal történhetik.

Most már csak az van hátra, hogy menjünk! (Felkiáltások: megyünk, megyünk!)

V a r g a József közt. biz. tag: Mennyi jelentkező szükséges egy különvonat előállításához úgy, hogy ne kerüljön senkinek nagyobb összegbe az utazás?

B o r o s Beni: Kétszázalékszerű volna, demár az eddigi dispoziciók szerint a megye és városból mintegy ötszázan mennek fel.

V a r g a József, örvendek afelett, hogy a kormány nem akarja még a gyanút sem felkelteni, hogy az általa szönyegre hozott kérdések melletti tüntetésekre kedvezményt ad. Azt hiszem minden polgár velem együtt érez.

Meg vagyok győződve, hogy a megyéből és a városból ki fog kerülni oly szép számú közönség, mely polgári kötelességének tartja, hogy áldozatot hozzon, akkor midőn Magyarország felvirágoztatásáról, naggyá-tételéről és belbékéjéről van szó. (Helyeslés)

Örömmel sorakozunk azokhoz kik a liberális eszméket magukénak vallják, kik azok törvénynyé emelését óhajtják. Örömmel üdvözzük azokat, kik előttünk járnak, s igérjük, hogy nyomukba lépni, töltünk telhető módon igyekvünk.

Magam részéről is szabad gondolkodású iparostársaim között az ügy érdekében minden lehetőt meg fogok tenni. (Hosszantartó taps)

és helyeslés.) felkiáltások: Halljuk V a r j a s s y Árpádot!

V a r j a s s y Árpád: Tisztelt értekezlet: Tisztelt hajlok meg a kitüntető felszólítások előtt, hogy a Budapestén a szabad elvű irányzat érdekében márczius hó negyedikén az országos nagygyűlésen való részvételt néhány szóval körvonallozzam. Hódolattal fogadom bizalmukat, mert meg vagyok győződve, hogy az őszinte meggyőződés ez egyszerű hangja a képmutatás minden kiczifrázott, sallangos frázisainál többet ér.

Méltóztatik tudni, hogy a katolikus papok és főurak egy része a reformok ellen értekezletet tartottak. E tüntetés gazdagsága, ragyogó volta elvakította a józan polgárokat és az ott elhangzott szavak tulhatottak hazánk határain a külföldre is, s ott azt a meggyőződést keltették, hogy a szabadelvűségnek hazánk talaján követője nincsen, hogy az egész szabadelvűség csak hazug máz, s hogy jelenlegi kormány csak azért ragadta a kezébe ezt a zászlót, hogy azzal gyengeségeit takargassa.

Hogy ez nem így van: ezt leszünk hivatva hibonyítani a nagygyűlésen, melyet a polgárok ezrei fognak tartani.

A nagy gyűlésnek, mely márczius negyedikén fog megtartani — szent meggyőződéseim — a nemzeti történelem lapjain is nyoma lesz.

Itt áttért a szónok a történelemre, melynek alapján bizonyította, hogy a magyar nép átkos visszavonása, egyet nem értése milyen veszedelmekbe sodorta az országot, s a példákön okulva kell most, midőn az ország harmadik megalapítása előtt állunk, kezét fognunk, s kifejezésre juttatni a nemzet közóhajtát.

Igaz ugyan — ugymond a szónok — hogy a fővárosból érkező hírek olyanok, melyek szerint a javaslatok óriási többséggel mennek keresztül a Házban és nagyon valószínű, hogy a főrendek házában is, de a mi nagyfonságú ténykedésünk szükségesszerű: meg kell adnunk a küzdelemre az erőt, mely zászlónkat diadalra juttatja. Tudjuk, hogy a nép akarata volt az, mely 1848-ban az alkotmányt biztosította, s a reakció csak akkor juthatott diadalra, midőn a haza védbástyája, a polgárság, meg volt törve.

Azért kérem polgártársaimat, miként V a r g a József, karolják fel az ügyet mindannyian igaz lelkesedéssel, tegyenek, mert jelen esetben csak a tett az, mely célra vezethet, nyissuk meg az aláírási ívet! (Eljenzés és taps.)

S a l a c z Gyula: Mielőtt az értekezlet beártnék, azt hiszem, szükséges az értekezletet képviseltetn, hogy legyen a polgároknak felvilágosítások végett hova fordulniok. Azért indítványozom, válasszunk egy szűkebb körű végrehajtó bizottságot, mely a felutazás körül felmerülő teendőket végezi, és pedig V á s á r h e l y i Béla elnöklété alatt B o r o s Beni, V a r j a s s y Árpádot, E. I l l é s Lászlót és V a r g a Józsefet.

Ha az urak helyiséget óhajtának, én a városház bármely termét szívesen át engedem. Itt egy bizonyos órában jelen lehet a bizottság egy tagja, ki a kérdezősködőnek utbaigazitást, magyarázatot adhat.

Most pedig én is szívemből kívánom, hogy Arad város emez akciója, eme fellépése hasznára váljék a hazának, a szent ügynek, méltó legyen Arad eddigi hírnevéhez, (Eljenzés) s kívánom, hogy Arad városának minden polgára — aki csak teheti — megjelenjen azon a nagygyűlésen, mert ez uraim minden igaz hazafinak kötelessége! (Lelesült eljenzés és taps. A polgármestert többen üdvözlök.)

B o r o s Beni: Azt hiszem mindnyájunk szívből jövő érzelmét tolmácsolom, midőn kérem, hogy S a l a c z Gyula polgármesterrel szemben őszinte köszönetünket és bizalmunkat fejezzük ki. (Meg-megújuló taps és eljenzés.)

Ő többibben kijelentette, hogy közöttünk nem polgármester, nem magasrangú hivatalnok, hanem egyszerű polgár, ki mint ilyen vész részt eme mozgalmakban. Annyival inkább tudom benne bacsólni a nagy lelket, mert noha hivatala szíve óhajításának sokszor utjában áll, mindig ez utóbbinak sugallatát követi. Előttünk a jó példa, kövessük! Ezen az uton célhoz érünk. (Dörgő eljenzés és tapsvihár, mely többibben megújul.)

Ezek után kérte, hogy a végrehajtó-bi-

zottságot a polgármester indítványától eltérőleg, minél számosabb tagból alakítsák meg, mert szükségesnek tartja, hogy a helyiségben hol jelentkezni lehet, minden időben legyen valaki.

Azért kéri, hogy ama polgárok, kik ügyet hathatósabban támogatni kívánják, jelentkezzenek. Mert — ugymond — sohasem munka fáradozni ott, hol nagy czélokak akarunk nagy eszközökkel elérni.

Kívánja azonkívül, hogy a nagyobb üzletekben jelentkező-íveket tegyenek ki, mert a végrehajtó-bizottság tagjainak kiadott íveken nem mindenki jelentkezhetik.

Ezután megalakították a B o r o s Beni által proponált nagy végrehajtó bizottságot, mely mintegy negyven tagból áll.

Elnöklő V á s á r h e l y i Béla jelenti, hogy a végrehajtó bizottsággal minden nap d. e. 11—12. és délután 3—4 óra között lehet értekezni a városháza emeleti kistermében.

A végrehajtó bizottság tagjai aláírási-ívet vettek magukhoz, melyeken értesülésünk szerint — már eddig is a z á z o n felüli a jelentkezők száma. Az aláírásokat csütörtökig kell teljesíteni.

A gyűlés emelkedett hangulatban, az ének és szabadelvűség éltetésével oszlott szét.

LÉGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	L é g n y o m á s milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legmagasb	legalacsonyabb	legmagasb	legalacsonyabb
Febr. 17	768.0	763.9	-0.9	-11.9
" 18	69.1	66.0	-2.3	-10.2
" 19	76.1	70.7	-3.6	-11.8
" 20	77.4	76.6	-0.8	-13.3
" 21	78.2	75.5	-1.4	-10.9
" 22	74.8	72.7	0.0	-12.3
" 23	72.1	68.1	1.8	-9.4

Hó és nap	S z é l		Felhőzet általában	Észrevétel
	iránya	erőssége		
Febr. 17	EN.	4	félderült	ny. délután havas
" 18	EN.	5	derült	8.45
" 19	EN.	4	félderült	ny. hóhelyek
" 20	K.	3	derült	—
" 21	EK.	4	derült	—
" 22	E.	3	derült	reggel ködös
" 23	K.	3	derült	—

POSGAY LAJOS dr.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1893. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felé indul:</i>	<i>Budapest felől érkezik:</i>
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Nagyvárad este 4.35	Nagyvárad este 8.45
Gyóronat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.55
Személyvonat d. e. 11.25	Személyvonat d. u. 3.50
Személyvonat este 9.45	Gyóronat este 6.57
<i>Erdély felé:</i>	<i>Erdély felől:</i>
Személyvonat reggel 6.35	Vv. Radna-Lippa r. 7.—
Radna-Lippa d. u. 2.25	Személyvonat d. e. 11.—
Személyvonat d. n. 4.30	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felé:</i>	<i>Temesvár felől:</i>
Személyvonat reggel 6.25	Személyvonat reggel 9.44
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat este 8.45
Személyvonat d. u. 5.58	Személyvonat este 10.55
<i>Szeged felé:</i>	<i>Szeged felől:</i>
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 7.05
Vegyesvonat d. u. 4.25	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahoncz felé:</i>	<i>Gurahoncz felől:</i>
Személyvonat reggel 6.30	Személyvonat reggel 8.08
Személyvonat d. u. 5.15	Személyvonat este 6.52

2008 | 894. kh. sz

129 1—3

Hirdetmény.

Tapasztaltam, hogy a kövezett s aszfaltjárdákat a háztulajdonosok naponta le nem seprétek, minek folytán a járdák száraz időben szennyesek s esős időben igen sárosak.

Miután a gyalogutak gondozásáról szóló szabályrendelet 4. §-a értelmében a járdák tisztántartásáról a háztulajdonosok tartoznak gondoskodni, figyelmeztetnek, hogy kik ezen szabályrendelet ellen vétnek, az idézett szabályrendelet 9. §-a értelmében fognak megbüntettni.

Arad, 1894. február 15.

A főkapitány ur helyett:

Nyáry Béla
alkapitány.

Felölös szerkesztő: Vass Géza.